

Ideellt engagemang är mer

En förstudie på uppdrag av Svenska ESF-rådet om det ideella engagemangets betydelse för anställningsbarhet och kompetensutveckling.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	2
Sammanfattning.....	3
Rapporten besvarar tre huvudsakliga frågeställningar.....	3
Bakgrund.....	4
Förstudiens syfte och frågeställning	4
Definitioner	5
Metod och tillvägagångssätt	6
Enkätundersökning.....	6
Djupintervjuer	6
Resultatredovisning.....	8
Enkätundersökning.....	8
Djupintervjuer	14
Formella hinder för det ideella engagemanget.....	16
Kunskapsöversikt och aktuell forskning.....	18
Ideellt engagemang och hälsa.....	18
Ideella organisationer och ideellt engagemang som nätverksbyggande fenomen.....	19
Det ideella engagemangets betydelse för anställningsbarhet	21
Slutsatser	22
Tematisering av resultaten.....	22
Rekommendationer för gemensam mobilisering.....	24
Avslutande reflektioner	26
Bilagor	27
Bilaga 1: Enkätundersökning Kantar Sifo.....	27

Sammanfattning

Syftet med denna rapport har varit att undersöka det ideella engagemangets betydelse för anställningsbarhet och kompetensutveckling. Specifikt har rapporten undersökt det ideella engagemangets betydelse för individers återinträde, etablering och stabilitet på arbetsmarknaden. Detta projekt har medfinansierats av Europeiska unionen/Europeiska socialfonden.

Rapporten besvarar tre huvudsakliga frågeställningar

1. Vilken betydelse har det ideella engagemanget för möjligheten till kompetensutveckling i syfte att stärka möjligheterna till anställning respektive vidgade karriärvägar?
2. Hur ser möjligheterna ut för arbetssökande och anställda att engagera sig ideellt? Vilka hinder finns?
3. Om det ideella engagemanget har betydelse för anställningsbarhet och kompetensutveckling, hur kan civilsamhället i samverkan med myndigheter och offentliga aktörer i Stockholm stärka möjligheten för arbetssökande att engagera sig ideellt?

I syfte att besvara rapportens frågeställningar har två huvudsakliga metoder använts, dels en kvantitativ enkätundersökning, dels ett antal djupintervjuer. Därtill inkluderar rapporten en grundläggande kunskapsöversikt över existerande forskning på området. Rapporten har även undersökt om det finns hinder för arbetssökande att engagera sig ideellt och samtidigt uppbära aktivitetsersättning eller a-kassa.

Förstudien har visat att engagemanget har betydelse för möjligheten att skaffa sig och bibehålla en anställning. Enkätundersökningar och djupintervjuer styrker slutsatsen att engagemanget har god effekt på möjligheten att tillförskaffa sig nya kompetenser, breddade nätverk och att det har positiva effekter på hälsa och välmående. Engagemangets hälsofrämjande effekter framstår som särskilt starka, där hela 76 procent av de som engagerat sig ideellt under de senaste åren instämmer i påståendet att "det har påverkat min hälsa/välmående på ett positivt sätt". Lite drygt hälften (56 %) av de som engagerat sig ideellt under de senaste fem åren instämmer i påståendet att "det har gett mig nya kompetenser eller kunskaper som jag har haft nytta av i mitt nuvarande arbete eller mitt arbetssökande". Denna siffra är särskilt hög för åldersgruppen 18-29 år (73 %) och sjunker sedan med stigande ålder. Förstudien visar indikationer på att ideellt engagemang tycks vara mer betydelsefullt för yngre än för äldre när det kommer till möjligheten att hitta kontakter och nätverk som leder till ett nytt arbete. Avgörande för vilket värde en kandidats ideella engagemang spelar i en rekryteringsprocess är vilken kunskap den rekryterande parten har om organisationen i fråga.

Möjligheterna för arbetssökande att engagera sig ideellt får generellt anses vara goda, men med vissa tydliga begränsningar beroende på om man är sjukskriven eller inte. Enkätundersökningen och djupintervjuer vittnar om väldigt låga antal som upplevt att engagemanget blivit ifrågasatt av exempelvis a-kassor. Vi har dock kunnat utröna att information om möjligheten att engagera sig ideellt som arbetslös och sjukskriven kan upplevas otydlig och att olika aktörer till viss del gör skilda tolkningar.

Bakgrund

Tre fjärdedelar av de arbetssökande tillhör grupper som har det extra svårt att få arbete, enligt Arbetsförmedlingen. Det är mycket oroande. Men det är samtidigt inget som förvånar de organisationer och verksamheter i civilsamhället som dagligen fångar upp människor som av olika anledningar inte släpps in på arbetsmarknaden. För civilsamhället har en enastående förmåga att just fånga upp. Med 232 000 ideella föreningar är det svenska civilsamhället unikt och mycket forskning har gjorts på hur arbetsintegrerande sociala företag, ideell second hand och andra verksamheter gör skillnad för människor i arbetslöshet. Det finns dock ett område som tyvärr är mycket outforskat när det gäller civilsamhällets betydelse för människors möjlighet att skaffa sig och behålla en anställning. Det ideella engagemanget.

Varje år genomför Forums verksamhet Volontärbyrån en omfattande studie på det ideella engagemangets betydelse, vi kallar den Volontärbarometern. Vi ställer frågor till alla som sökt volontäruppdrag via Volontärbyrån (2020 uppgick detta till 12 954 intresseanmälningar) och även till många organisationer som fått volontärer via oss, och sammanställer resultatet i en rapport. Vi har sedan flera år tillbaka ställt frågan om man upplevt att sitt ideella engagemang hjälpt en i arbetslivet. 19 procent säger att de ville engagera sig ideellt för att få meriter till sitt cv, vilket är nästan tre gånger så många som för fem år sedan. Bland de under 25 år är detta en ännu starkare drivkraft då hela 40 procent säger att de vill engagera sig för att få meriter till sitt cv. Närmare 40 procent av alla svarande säger att deras ideella engagemang har hjälpt dem i arbetslivet genom att de fått kontakter och nätverk eller praktisk erfarenhet och nya kompetenser. Ibland har det ideella uppdraget också lett till jobb, via kontakter eller i den organisation man engagerat sig.

Vi kan konstatera att det ideella engagemanget har betydelse för personers möjlighet att få och behålla en anställning, men utöver detta vet forskning, myndigheter och civilsamhället väldigt lite om hur dessa mekanismer fungerar. Vilka kompetenser är det som man tillgodogör sig via sitt ideella engagemang? Har det ideella engagemanget olika stor betydelse för anställningsbarheten beroende på vilken målgrupp man tillhör?

Denna rapport tar avstamp i denna bakgrundsbeskrivning och syftar till att ta fram mer information om det ideella engagemangets betydelse för anställningsbarhet, kompetensutveckling och möjligheten att behålla ett arbete.

Förstudiens syfte och frågeställning

Syfte

Syftet med denna rapport är att undersöka det ideella engagemangets betydelse för anställningsbarhet och kompetensutveckling. Specifikt ska rapporten undersöka det ideella engagemangets betydelse för individers återinträde, etablering och stabilitet på arbetsmarknaden.

Frågeställning

Rapporten ska besvara tre huvudsakliga frågeställningar:

1. Vilken betydelse har det ideella engagemanget för möjligheten till kompetensutveckling i syfte att

stärka möjligheterna till anställning respektive vidgade karriärvägar?

2. Hur ser möjligheterna ut för arbetssökande och anställda att engagera sig ideellt? Vilka hinder finns?

3. Om det ideella engagemanget har betydelse för anställningsbarhet och kompetensutveckling, hur kan civilsamhället i samverkan med myndigheter och offentliga aktörer i Stockholm stärka möjligheten för arbetssökande att engagera sig ideellt?

Kopplat till dessa huvudsakliga frågeställningar har vi ett antal delfrågeställningar som varit vägledande i rapportens genomförande. Dessa har bland annat fungerat som stöd i djupintervjuerna. Många av dessa reflekterar vi även kring i rapportens analytiska avsnitt.

1. Är det främst yrkesspecifika eller generella kompetenser (administration, projektledarkunskap etc.) som personer tillgodogör sig via sitt ideella engagemang?
2. Vilka nätverk är det som uppstår genom det ideella engagemanget som gynnar arbetssökande?
3. Har det ideella engagemangets hälsoeffekter påverkan på möjligheten att skaffa sig en anställning respektive stärka sin position på arbetsmarknaden?
4. Vilka målgrupper är det främst som kan stärka sin ställning på arbetsmarknaden via ett ideellt engagemang? Finns det skillnader mellan exempelvis nyexaminerade, långtidsarbetslösa och utlandsfödda?
5. Spelar engagemangets roll för möjligheten att få respektive behålla ett arbete större roll inom vissa branscher än andra?

Definitioner

Civilsamhället

Med civilsamhälle åsyftas i denna rapport den arena – skild från staten, näringslivet och familjen – där människor, grupper och organisationer agerar tillsammans för gemensamma intressen. Här ingår ideella föreningar, icke vinstutdelande organisationer inom välfärden, stiftelser och trossamfund, men även nätverk samt andra former av engagemang.¹

Ideellt engagemang

Det ideella engagemanget är svårt att definiera, detta då olika forskare väljer att förstå det ideella engagemanget på olika sätt. Åsikter skiljer sig om det ens finns en entydig definition² men gemensamt för förståelsen av begreppet är något som utförs på frivillig grund. Inom ramen för denna rapport väljer vi att förstå begreppet som människor som av egen lust och fri vilja lägger tid på olika saker utan att få betalt. Det handlar om människor som nattvandrar, är baskettränare, är mentor till en ungdom, aktiverar sig i klimatfrågan, hjälper hemlösa katter, sitter i styrelser och mycket mer. Det ideella engagemanget kan vara samordnat och organiserat inom ramen för en civilsamhällesorganisation eller ske som en informell insats i tex ett nätverk utan organisationsnummer.

¹ Regeringen. "En politik för det civila samhället". Regeringens proposition 2009/10:55

² "Folk i rörelse: medborgerligt engagemang 1992–2014", In: Ersta Sköndal Högskola arbetsrapportserie. von Essen, J., Jegermalm, M. & Svedberg, L., 2015.

Metod och tillvägagångssätt

I syfte att besvara rapportens frågeställningar och möjliggöra för en problem- och behovsanalys har två huvudsakliga metoder använts, dels en kvantitativ enkätundersökning, dels ett antal djupintervjuer. Därtill ger denna rapport en grundläggande kunskapsöversikt över existerande forskning på området.

Rapporten undersöker även om det finns hinder för arbetssökande att engagera sig ideellt och samtidigt uppbära aktivitetsersättning eller a-kassa. I enkätundersökningen finns frågor till respondenterna kring huruvida de upplevt sig begränsade i sin möjlighet att engagera sig ideellt. Vi har även begärt ut provningar av nekad ersättning i samband med att en arbetssökande engagerat sig ideellt. Slutligen har vi kontaktat diverse a-kassor, Arbetsförmedlingen samt Försäkringskassan för att ställa frågor kring deras tolkning av om ideellt engagemang innebär en begränsning för att ha rätt till ersättning.

I syfte att möjliggöra för analyser utifrån jämställdhet, tillgänglighet och ickediskriminering har vi haft dessa perspektiv närvarande genom hela arbetet med rapporten. Vi vet att det finns strukturer och normer kring kön som påverkar vilka ideella engagemang som män och kvinnor söker, och vi har därför eftersträvat en jämn könsmässig balans i intervjupersoner för djupintervjuerna. I valet av intervjupersoner har vi även aktivt arbetat för en mångfald sett till faktorer såsom etniskt ursprung och hur länge man varit bosatt i Sverige. Vi har även valt att reflektera och redogöra för enkätresultatet utifrån skillnader i svar mellan män och kvinnor. Slutligen inkluderar resultatredovisningen ett kapitel om hinder för att engagera sig ideellt. Här inkluderar vi analyser av möjligheten att engagera sig ideellt som deltidssjukskriven utifrån perspektiven tillgänglighet och ickediskriminering. Anledningen till detta är att delar av funktionsrättsrörelsen tidigare lyft perspektivet att personer med funktionsnedsättningar riskerar att drabbas särskilt hårt av regler som begränsar deltidssjukskrivnas möjlighet att engagera sig ideellt.

Enkätundersökning

Enkätundersökningen genomfördes av Kantar Sifo och gick ut till personer boende i Stockholms län. Denna avgränsning gjordes i samråd med handläggare på ESF-rådet för att skapa en skarpare och mer detaljerad regional analys. 2 563 personer boende inom Stockholms län nåddes av enkäten.

Av dessa 2 563 svarade 1 132 (44%) att de har eller har haft ett ideellt engagemang under de senaste fem åren. Enkätresultatet redovisas och kontextualiseras under kapitlet "Resultatredovisning". Under kapitlet "Bilagor" finns enkätundersökningen bifogad i sin helhet.

Djupintervjuer

Djupintervjuerna i studien har varit av semistrukturerad karaktär. Den semistrukturerade intervjun utgår från ett antal fördefinierade frågor som ställs till samtliga intervjupersoner, med möjlighet till följdfrågor beroende på varje intervjupersons svar. Denna metod fungerar väl för en undersökning där forskningsläget är begränsat och där olika intervjupersoner har olika erfarenheter av ideellt engagemang. Den högre graden av flexibilitet har gett möjlighet till en bredare jämförelse mellan olika intervjupersoners syn på samma frågeställningar. Intervjuerna genomfördes digitalt via Microsoft

Teams.

Samtliga intervjupersoner har fått samma frågor som ingick i enkätundersökningen. Följdfrågorna har sedan varierat beroende på vilken kategori intervjupersonen tillhört. Studenter har till exempel fått följdfrågor kring sin syn på engagemangets roll i att få en praktikplats eller att etablera sig inom ett yrke, medan förvärvsarbetande har fått följdfrågor kring sin bedömning av vilka nya kompetenser de kunnat tillgodogöra sig genom sitt engagemang samt om nya nätverk resulterat i vidgade karriärmöjligheter.

Djupintervjuer har genomförts med fyra olika kategorier av intervjupersoner:

1. Förvärvsarbetande (7 personer) som varit eller är ideellt engagerade
2. Studerande (8 personer) som engagerar sig ideellt
3. Arbetssökande (6 personer) som engagerat sig ideellt
4. Rekryterare (13 personer) inom näringsliv, idéburen sektor och offentlighet

Intervjukategori fyra ovan är indelad i tre underkategorier med gemensam nämnare att de är mottagare av ansökningar och förfrågningar eller coachar arbetssökande och således bedömer förekomsten av ideellt engagemang utifrån dess bäring på möjligheten att få ett arbete, uppdrag, praktik eller annan anställning:

- Fyra personer som jobbar med matchning. Dessa representerar två aktiebolag och två arbetsmarknadsprojekt
- Fyra personer som är anställda som rekryterare. Dessa representerar två civilsamhällesorganisationer och två aktiebolag
- Fem personer som arbetar med HR-frågor som en del av sin tjänst på en kommunal organisation, en civilsamhällesorganisation, en inom statlig förvaltning, ett privat vårdbolag samt en friskola.

Ovanstående totalt 34 djupintervjuer har kompletterats med ytterligare tre djupintervjuer: en jurist med särskild kompetens inom arbetsrätt, en politiker samt en förvaltningschef på Arbetsförmedlingen. Syftet med dessa tilläggsintervjuer har varit att undersöka eventuella hinder för att engagera sig ideellt samtidigt som man uppbär ersättning.

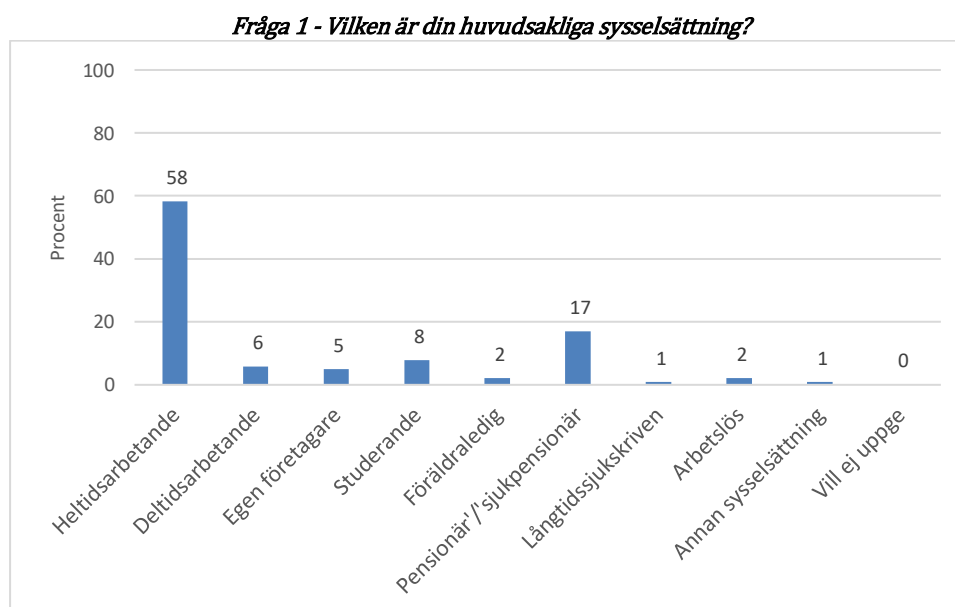
Resultatredovisning

I detta kapitel redovisas de övergripande resultaten från enkätundersökningen, djupintervjuerna samt undersökningen om formella hinder för det ideella engagemanget. Enkätundersökningen finns att tillgå i sin helhet som bilaga till denna rapport.

Enkätundersökning

Sysselsättning

Merparten av de totalt 2563 respondenterna (58 %) är heltidsarbetande. Bland de manliga respondenterna uppgår motsvarande siffra till 63 procent och i åldersgrupperna 35–49 och 50–64 år (för män och kvinnor totalt) är andelen heltidsarbetande 79 respektive 71 procent.

Upplevelse av formella hinder för ideellt engagemang

Det kan finnas formella hinder för ideellt engagemang i form av regler hos a-kassan, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Sådana formella hinder beskrivs mer i detalj i avsnittet "Formella hinder för ideellt engagemang" sist i detta kapitel.

Hela 93 procent av respondenterna uppger att de *inte* har behövt avstå från att engagera sig ideellt på grund av sådana formella hinder. Endast tre procent svarar "ja" och fyra procent svarar "tveksam, vet ej". Av de som förvärvsarbetar svarar hela 96 procent att de inte har behövt avstå engagemang. Motsvarande siffra för deltidsstuderande är 85 procent, studerande 86 procent och arbetslösa 76 procent. Bland dessa sistnämnda tre sysselsättningskategorier har det alltså i högre utsträckning funnits hinder för ett eventuellt ideellt engagemang, om än i relativt låg grad.

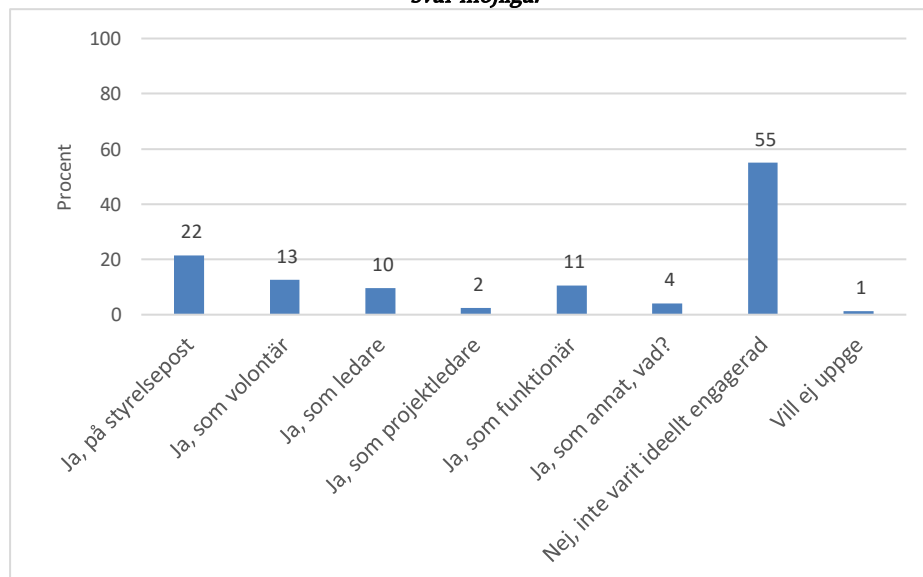
Fråga 2 - Har du under de senaste fem åren behövt avstå från att engagera dig ideellt pga. regler inom a-kassan, Försäkringskassan eller Arbetsförmedlingen?

Nästan hälften har haft ett ideellt engagemang de senaste fem åren

44 procent av respondenterna uppger att de har varit engagerade ideellt i en verksamhet-/förening/organisation under de senaste fem åren. Egenföretagare är ideellt engagerade i högre grad (55 %) än andra sysselsättningskategorier. Deltidsarbetande och arbetslösa har den lägsta engagemangsgraden (37 % resp. 32 %).

Fråga 3 - Har du under de senaste fem åren engagerat dig ideellt i någon verksamhet/förening/organisation? Flera svar möjliga.

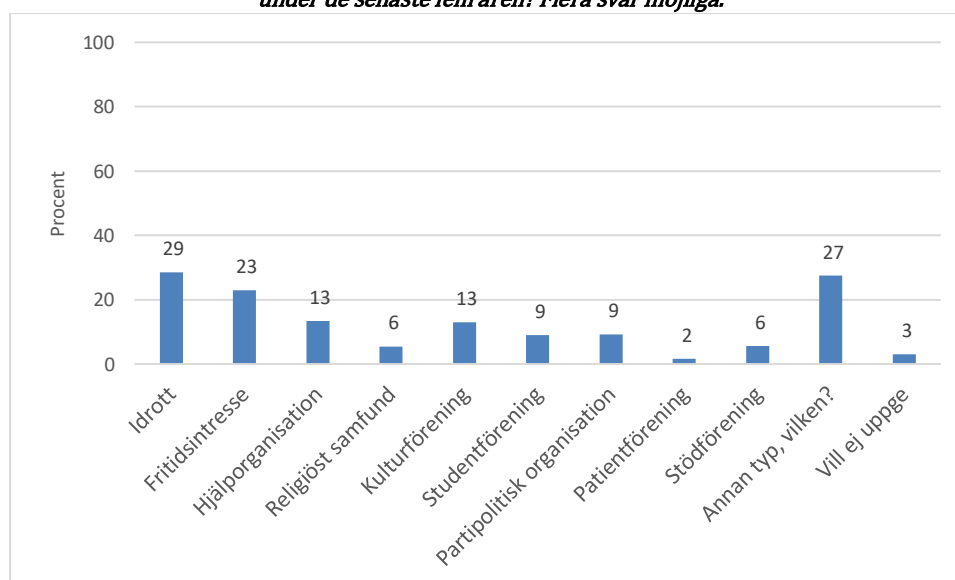
Män är engagerade ideellt i något högre grad än kvinnor (46 % resp. 41 %), och män tenderar också i högre grad än kvinnor att ha styrelseposter och ledarroller. Bland män i åldersgruppen 65–79 år har 37 procent haft en styrelsepost under de senaste fem åren, för kvinnor i samma åldersgrupp uppgår andelen till 25 procent. Egenföretagare (30 %) och pensionärer/sjukpensionärer (28 %) har i högre grad än andra sysselsättningskategorier haft en styrelsepost. Volontärarbete är vanligast bland föräldralediga (25 %) samt bland unga i åldersgruppen 18–29 år (16 % av männen och 22 % av kvinnorna).

Engagemang inom olika verksamheter

En majoritet av respondenterna som har engagerat sig på något sätt under de senaste fem åren har gjort det inom idrottsverksamheter (29 %) och inom olika fritidsintressen (23 %). Fritidsintressen kan handla om engagemang i till exempel Scouterna, båtklubbar, körverksamheter, trädgårdsgrupper med mera. Andelen engagerade inom dessa verksamheter är som högst i åldersgrupperna 30–49 och 50–64 år (35 % resp. 34 %).

Idrottsengagemang lockar män i högre grad än kvinnor (35 % resp. 22 %), medan kvinnor i högre grad än män söker sig till hjälporganisationer (19 % resp. 8 %). Det är framförallt kvinnor i åldersgrupperna 18–29 och 65–79 år som engagerar sig i just hjälporganisationer (22 % resp. 25 %).

Fråga 4 - Inom vilket/vilka områden är du engagerad/har du varit engagerad under de senaste fem åren? Flera svar möjliga.

Engagemanget inom kulturföreningar och religiösa samfund är som störst i åldersgruppen 65–79 år (18 % i kulturföreningar och 9 % i religiösa samfund). Män i åldersgruppen 18–29 år är betydligt mer benägna än kvinnor i samma åldersgrupp att engagera sig partipolitiskt, 21 procent av männen jämfört med 3 procent av kvinnorna.

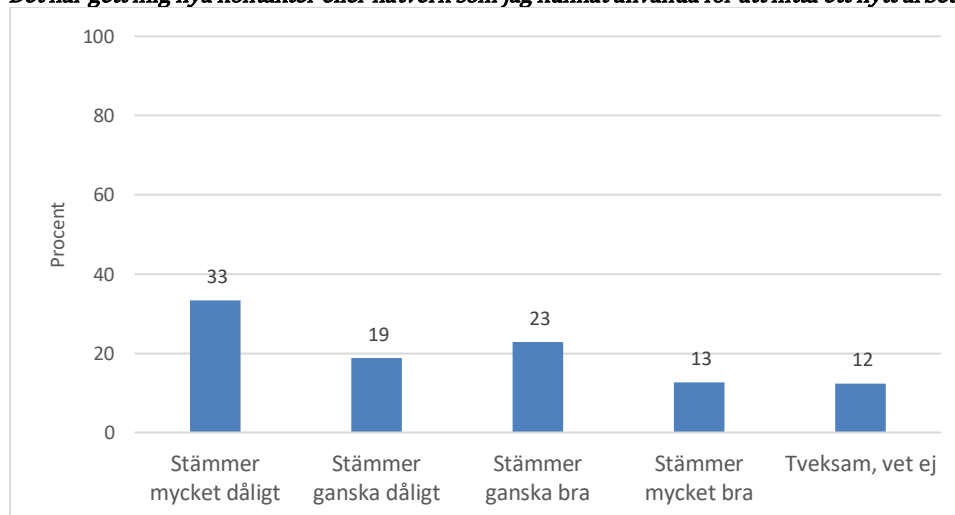
Det ideella engagemanget på 27 procent som anges under "annat" rör i huvudsak bostadsrättsföreningar. Men här nämns också samfälligheter, fackföreningar, föräldraföreningar, pensionärsföreningar och några namngivna ideella organisationer som respondenten inte placerat i någon av de andra kategorierna, däribland Scouterna.

Nya kontakter och nätverk som leder till arbete

Bland de som har engagerat sig ideellt på något sätt under de senaste fem åren instämmer totalt 36 procent i påståendet att "det har gett mig nya kontakter eller nätverk som jag kunnat använda för att hitta ett nytt arbete". För åldersgruppen 18–29 år är andelen 50 procent, för åldersgruppen 65–79 år

26 procent.

*Fråga 5/1 - I vilken utsträckning stämmer följande in på dig och ditt ideella engagemang?
Det har gett mig nya kontakter eller nätverk som jag kunnat använda för att hitta ett nytt arbete.*

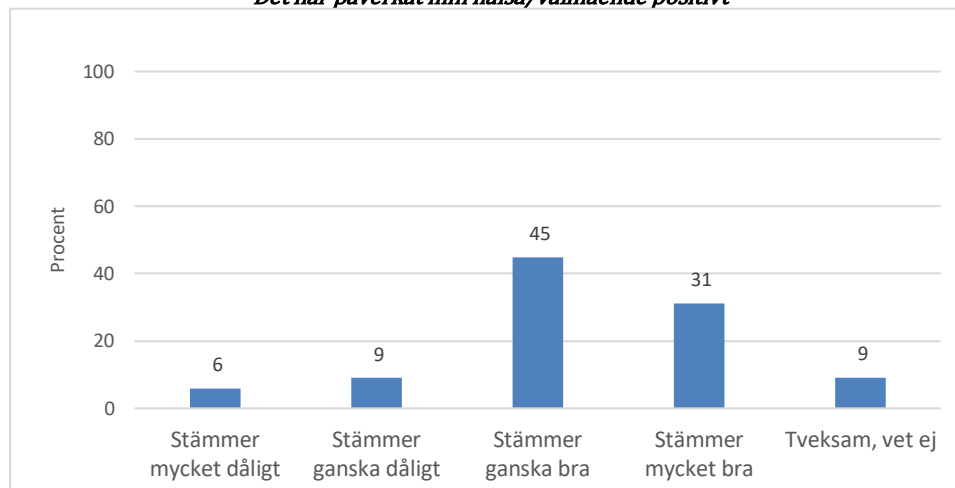

Ideellt engagemang är alltså föga förvånande mer betydelsefullt för yngre än för äldre när det kommer till möjligheten att hitta ett nytt arbete. Detta faktum framgår också på olika sätt i djupintervjuerna, till exempel att det kan vara viktigt med ideellt engagemang för att få referenser och underlag för sitt cv, med tanke på att annan arbetslivserfarenhet kan saknas.

Ideellt engagemang påverkar hälsan positivt

Hela 76 procent av de som engagerat sig ideellt under de senaste åren instämmer i påståendet att "det har påverkat min hälsa/välmående på ett positivt sätt", kvinnor i något högre grad än män (79 % resp. 73 %) och äldre i högre grad än yngre.

**Fråga 5/2 - I vilken utsträckning stämmer följande in på dig och ditt ideella engagemang?
Det har påverkat min hälsa/välmående positivt**

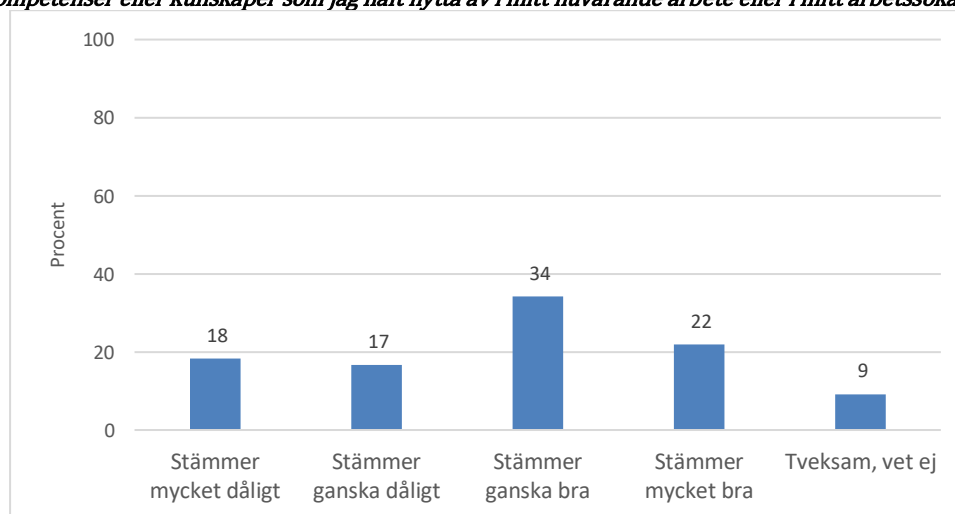

Ovanstående siffror kopplat till hälsa och välmående konkretiseras också i djupintervjuerna, där många nämner just välmående och meningsfullhet som anledning till – eller konsekvens av – ideellt engagemang. Det känns helt enkelt bra för en själv att hjälpa andra.

Ideellt engagemang ger ny kunskap och kompetens

Lite drygt hälften (56 %) av de som engagerat sig ideellt under de senaste fem åren instämmer i påståendet att ”det har gett mig nya kompetenser eller kunskaper som jag har haft nytta av i mitt nuvarande arbete eller mitt arbetssökande”. Denna siffra är särskilt hög för åldersgruppen 18–29 år (73 %) och sjunker sedan med stigande ålder, för åldersgruppen 65–79 år är motsvarande siffra 36 procent. Detta ligger i linje med 72 procent för studenter och 34 procent för pensionärer/sjukpensionärer.

Fråga 5/3 - I vilken utsträckning stämmer följande in på dig och ditt ideella engagemang? Det har gett mig nya kompetenser eller kunskaper som jag haft nytta av i mitt nuvarande arbete eller i mitt arbetssökande.

Av djupintervjuerna framgår att kunskapen och kompetensen kan handla om till exempel konkret

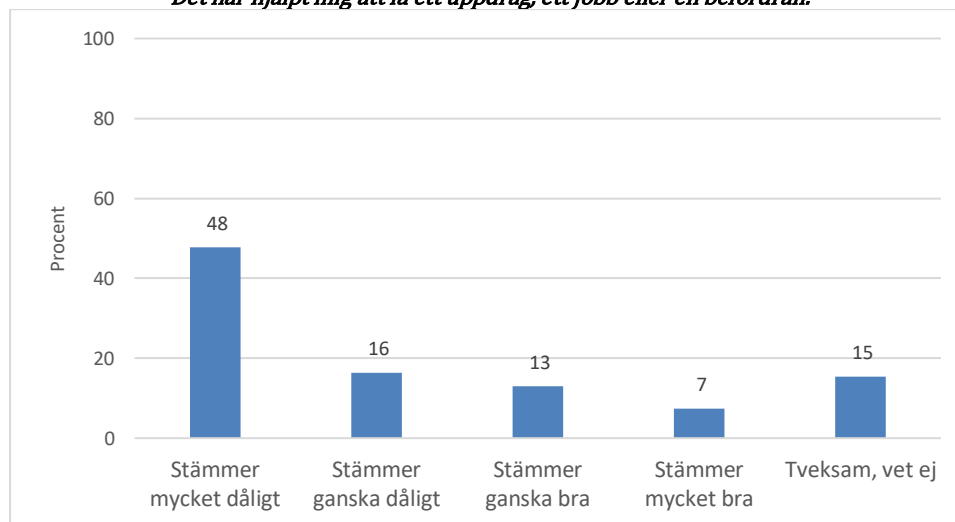
ledarerfarenhet och insikter kring styrelsearbete. Men framför allt nämns utveckling av social kompetens, att få livserfarenhet genom att träffa nya människor och befinna sig i nya situationer som utvecklar en som människa. Det blir ett slags social praktik inför och under ett arbetsliv.

Även direkt påverkan på karriärmöjligheter

20 procent av de som har engagerat sig ideellt under de senaste fem åren instämmer i påståendet att "det har hjälpt mig att få ett uppdrag, ett jobb eller en befordran". 64 procent stämmer inte in i påståendet. För män är motsvarande siffra 68 procent, för kvinnor 60 procent.

I åldersgruppen 18-29 år instämmer hela 32 procent i påståendet, och bland studenter uppgår andelen till 30 procent. Det är alltså framför allt de yngre som har konkret nytta av sitt ideella engagemang, kopplat till möjligheten att få ett nytt arbete.

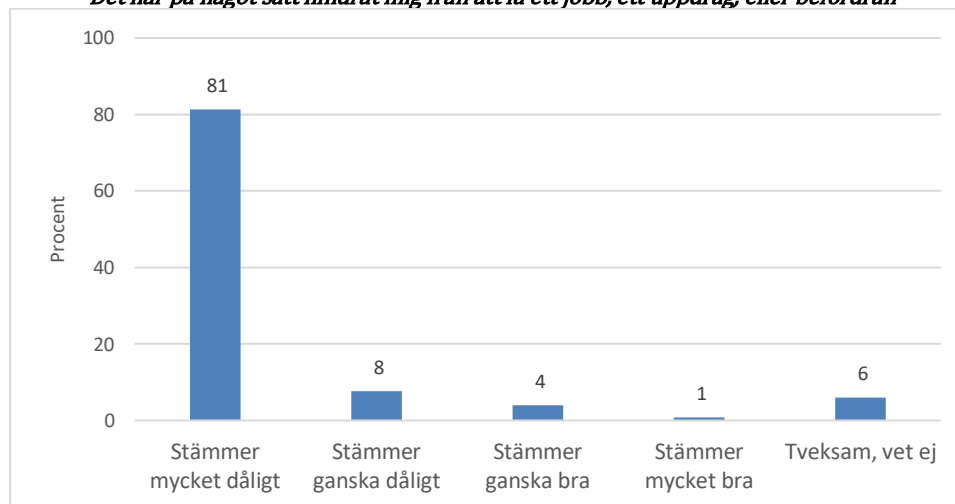
**Fråga 5/4 - I vilken utsträckning stämmer följande in på dig och ditt ideella engagemang?
Det har hjälpt mig att få ett uppdrag, ett jobb eller en befordran.**

Ideellt engagemang som hinder för att få ett jobb

Endast 5 procent av de som har engagerat sig ideellt under de senaste fem åren instämmer i påståendet att "mitt ideella engagemang har på något sätt hindrat mig från att få ett jobb, ett uppdrag eller en befordran". För åldersgruppen 18-29 år är siffran 9 procent och för män i samma åldersgrupp 12 procent.

Fråga 5/5 - I vilken utsträckning stämmer följande in på dig och ditt ideella engagemang?
Det har på något sätt hindrat mig från att få ett jobb, ett uppdrag, eller befordran

I djupintervjuerna framgår att möjliga hinder för engagemang kan vara av politiskt, religiöst eller aktivistiskt slag. Ligger ett tidigare engagemang i linje med det jobb man nu söker eller finns det potentiella konfliktytor. Här kan till exempel partipolitiskt medlemskap spela roll och bli föremål för diskussion vid en rekrytering.

Djupintervjuer

De djupintervjuer vi har gjort bekräftar att ett ideellt engagemang kan vara så mycket. Allt från att gå in som ledare eller att ha ett styrelseuppdrag i en förening, till tillfälliga insatser eller insatser som är regelbundna men inträffar ganska sällan. Engagemang kan betyda att man lägger ner många timmar i veckan på att förbereda och utföra sitt ideella engagemang till att bara dyka upp och utföra en uppgift som någon annan planerat. Tillfredsställelsen i det ideella engagemanget är ofta lika stor oavsett insats, då det är något man gör av egen fri vilja utifrån sitt eget intresse och sin egen övertygelse.

Sammanfattningsvis kan sägas att den som väljer att engagera sig ideellt gör det av många olika anledningar. Det handlar primärt om att få hjälpa andra och att på så sätt må bra själv, att hitta en meningsfullhet i livet. Samtidigt ger det ideella engagemanget ny kunskap och nya kompetenser, liksom möten med nya människor i nya sammanhang. Allt detta kan också ha en positiv och viktig påverkan på möjligheten att hitta nya arbeten och uppdrag, under förutsättning att sammanhanget är det rätta och värdegrunden likvärdig.

I detta avsnitt redogörs övergripande för resultatet av de 34 djupintervjuerna, uppdelat per intervjukategori och inbegripet ett antal talande citat.

Kategori 1 – Förvärvsarbetande som varit eller är ideellt engagerade

I djupintervjuerna med förvärvsarbetande lyfts betydelsen av kompetens, erfarenheter, nätverksbyggande och välmående av samtliga intervjupersoner. Dessa erfarenheter har upplevts som

betydelsefulla för arbetslivet, att det dels har lett till nya jobbmöjligheter, dels inneburit kunskap som har kunnat användas i befintliga anställningar. Men de intervjuade lyfter att det ändå behövs en relevans och en koppling mellan engagemanget och arbetet i fråga. Och det är viktigt att engagemanget inte betraktas som kontroversiellt, då är det bättre att utelämna det från cv:t.

"Ju mer människor man möter, desto vidare blir ju ens referensramar, och det har man ju alltid nytta av."

"Framför allt de mänskliga relationerna och vikten av genuint engagemang, det har jag definitivt haft nytta av i mitt yrkesliv. Även formella saker, som hur man håller i möten, hur man för protokoll, formalia, där är föreningslivet en fantastisk skola."

"Det är ju otroligt viktigt när man söker ett arbete att fundera på vad som är intressant för en arbetsgivare. Ideellt engagemang kan vara en styrka, men det ska inte övervärderas. Det krävs en matchning. Och det beror på hur medveten en arbetsgivare är."

"Jag anser att det är en merit, men det har faktiskt ifrågasatts om det över huvud taget ska stå med i mitt cv."

Kategori 2 – Studerande som engagerar sig ideellt

Även inom denna kategori av djupintervjuer nämns kompetens, nätverk och välmående som viktiga komponenter i det ideella engagemanget, men också möjligheten att få referenser inför arbets-sökandet eller för att kunna stärka sitt cv med meriter som kan påverka positivt vid en rekrytering. Trots detta menar flera intervjupersoner att engagemanget inte har bidragit i särskilt stor utsträckning till att hitta ett arbete, framförallt inte då det rör sig om sektorer långt från det ideella engagemanget. Och ideellt engagemang är sällan tillräckligt som grund för en anställning, det behövs också mer formella kompetenser i form av arbetslivserfarenhet och dokumenterad utbildning.

"Det känns bra att göra något som inte bara är karriärfokuserat."

"Att vara både kreativ och ansvarstagande, det tycker jag att det ideella engagemanget tränar en väldigt väl på."

"Jag ser alltid till att det finns plats för volontärarbeten i cv:t. Det ser bra ut och det uppskattas oftast."

"Det finns absolut engagemang som man skulle kunna ha men som kan vara problematiska, religiösa eller politiska. Kanske lobbyism. Det kan finnas en intressekonflikt som inte ser så bra ut."

Kategori 3 – Arbetssökande som engagerat sig ideellt

Det är uppenbart att ideellt engagemang har en lång rad positiva effekter. Flera nämner betydelsen av nätverk och kontakter, specifikt även kontakter med personer som sitter på beslutsfattande och rekryterande positioner. Det är ett ideellt sammanhang som skapar direkta möjligheter och fördelar inför arbetssökandet.

"Man mår bra, är i en bra miljö och får nya kontakter. Jag rekommenderar starkt volontärarbete till andra, även om man inte får betalt."

"Mycket av gemenskapen utvecklar mig själv som person, både i mitt arbetssökande och vem jag kommer att vara när jag väl börjar jobba. Jag har ett sammanhang som jag verkar i."

"Väldigt många av dom som jag träffar sitter på chefsroller i det civila livet, det finns så mycket bra kontakter att lära känna där."

"Jag har möjligheten att gå en massa utbildningar om ledarskap och självkännedom. Och det har lett till att jag har kunnat skriva nya personliga brev."

Kategori 4 – Rekryterare inom näringsliv, idéburen sektor och offentlighet

Rekryterarna inom denna kategori lägger olika stor vikt vid arbetssökandes erfarenheter från ideellt

engagemang. För de som rekryterar inom och till ideell sektor uppfattas det inte bara som en merit med ideellt engagemang utan ibland också som ett uttalat eller uttalat krav, beroende på utlyst position. Men på ett mer generellt plan tycks det viktigt att det ska finnas ett samband mellan engagemanget och jobbet som söks, att det bör finnas en koppling i någon form för att det ska spela en roll vid rekryteringen.

Ideellt engagemang kan visa på framåtanda och en vilja till personlig utveckling. Samtidigt nämner många att det ideella engagemanget inte får ta för mycket tid och energi av den anställde samt att politiska, religiösa eller aktivistiska engagemang kan ha en hämmande effekt vid rekryteringen, om värdegrunder inte synkar eller om det finns risk för konfliktsituationer. Exempelvis fick en rektor på en skola fick tacka nej till en sökande som i sitt ideella engagemang hade en etisk övertygelse som inte alls stämde med skolans. En privat vårdgivare skulle ha svårt att anställa någon som i sitt ideella engagemang hade arbetat aktivt mot privat sjukvård. En rekryterare som rekryterar inom segmentet högre chefer menade att man helt enkelt inte i cv:t tar med ett engagemang som skulle kunna ses som provocerande eller problematiskt, medan vissa organisationer inom den idéburna sektorn gärna ser att man har ett ideellt engagemang vid sidan av sitt jobb (och vissa organisationer har även som krav att ideella engagemang anges).

Vid dessa djupintervjuer nämns också begreppet "fördomsfri rekrytering" som ett allt vanligare sätt att rekrytera, där bland annat namn och ålder döljs för att undvika diskriminering och bidra till en större mångfald på arbetsplatsen. Här blir de formella meriterna avgörande, kanske till nackdel för det ideella engagemanget?

"Att vara del i ett sammanhang leder till lite mjukare kompetenser, det sociala, att bygga självförtroende, att känna sig behövd, om man har varit borta från arbetsmarknaden en längre tid eller kommer ny till Sverige."

"Du har haft ett uppdrag, ett engagemang och ett ansvar ... men det är ändå kompetenserna som man har ringat in för rollen som är det viktiga till att börja med."

"Det är så klart mer värderat om man har ett ideellt engagemang inom just den delen av sektorn som vi befinner oss."

"Är det här ett ideellt engagemang som tar all den här personens energi och lust, och så blir det ingenting över till jobbet ... det vill man inte ha."

"Politiska engagemang kan vara hämmande, att man stoppas in i en fålla, men det beror på sammanhang. Det kan handla om en subjektiv känsla."

"Vi ställer som krav utifrån kollektivavtal på alla våra anställda att du ska uppge din bisyssla. Skulle det vara en bisyssla som vi ser inte är förenlig med arbetet, då kan vi välja att avsluta anställningen."

Formella hinder för det ideella engagemanget

Möjligheterna för arbetssökande att engagera sig ideellt får generellt anses vara goda, vilket också framgår av både enkätundersökningen och djupintervjuerna tidigare i denna rapport. Samtidigt finns det de facto vissa formella hinder för ideellt engagemang att ta hänsyn till, kopplat till lagstiftning, a-kassor och Försäkringskassan.

Bedömningen tar ofta sin utgångspunkt i eventuell sjukskrivning och/eller till huruvida det rör sig om (o)avlönat arbete och ideell verksamhet med beröringspunkter till näringsverksamhet. Det finns indikationer på att olika a-kassor gör olika bedömningar och de beskriver möjligheten att engagera sig

ideellt på olika sätt på sina hemsidor. Nedan ges några olika exempel på praxis och bedömningsgrunder.

Lagstiftning

Förvaltningsrätten i Stockholm har för perioden 2015–2021 totalt 1275 ärenden som avser den måltypskod som innefattar dessa typer av ärenden. Merparten av dessa domar berör a-kassan och ett fåtal rör Arbetsförmedlingen.

Vi har granskat några domslut där arbetssökande fått ersättning tillbakakrävd eller begränsad. Några av besluten tycks röra tolkningar av engagemang i en styrelse där samma ideella organisation äger ett företag. Engagemanget likställs då vid företagsamhet. Denna konstruktion återfinns där intäkter från ett företag som ägs av en ideell organisation återinvesteras i verksamheten. Skrivningar om detta förhållande mellan en förening som driver näringsverksamhet och en person som engagerar sig i samma förenings styrelse finns på Unionens a-kassas hemsida.

På följande sätt beskriver tre av Sveriges större a-kassor möjligheten att engagera sig ideellt.

Unionens a-kassa

"För engagemang i ideell förening som inte bedriver näringsverksamhet påverkas normalt sett inte rätten till ersättning från Unionens a-kassa, så länge det inte rör sig om avlönat arbete eller innebär hinder för att ta ett arbete på grund av engagemanget. Om den ideella föreningen däremot bedriver näringsverksamhet och om engagemanget innebär väsentligt inflytande som styrelseledamot eller firmatecknare, då innebär detta direkta hinder för ersättning".³

Byggnads a-kassa

"Om du arbetar ideellt i en förening utan vinstintresse hindrar det inte dig från att få ersättning om du är berättigad till det. Skulle ditt engagemang hindra dig från att ta arbete ska du fylla i dag då du inte kunnat arbeta på tidrapporten vid de tillfällen det gäller. Får du ersättning för det arbete du gör ska du fylla i de timmar du arbetar som arbete."⁴

Akademikernas a-kassa

"Absolut finns det möjligheter att arbeta ideellt (utan att få lön) utan att det påverkar a-kassa eller aktivitetsstöd. Det är två punkter som ska vara uppfyllda. De är: det får inte finnas något vinstintresse i organisationen som man jobbar för och uppdraget får inte vara ett hinder för att söka och ta arbete. Det betyder att arbetet behöver vara begränsat i tid."⁵

Försäkringskassan

Enligt Försäkringskassan kan en person få sjukersättning även om hen kan utföra uppdrag på fritiden eller delta i olika fritidsaktiviteter. Vid bedömningen av arbetsförmågan ska förmågan att utföra sådana aktiviteter vägas in. Försäkringskassan kräver att man som stödsökande rapporterar om man får ett ideellt arbete eller om uppdraget ändras i omfattning. I dag säger praxis att den som har hel

³ "Hobbyverksamhet och ideell förening". Unionens A-kassa (2018). <https://www.unionensakassa.se/regler-och-villkor/hobbyverksamhet-och-ideell-forening/>

⁴ "Villkor och regler", Byggnads a-kassa. <https://www.byggnadsakassa.se/sok/?q=ideellt+arbete>

⁵ Frågor och svar, Akademikernas a-kassa, <https://forum.akademikernasakassa.se/org/akademikernas-a-kassa/d/volontararbete-rn3b/>

sjukersättning kan ägna upp till en åttondel av arbetstiden, det vill säga fem timmar per vecka, till exempelvis ideella uppdrag utan att sjukersättningen påverkas. Av myndighetens egna dokument framgår även att: *"... om fritidsintressen växer i omfattning så att de är mer att jämföra med förvärvsarbete eller näringsverksamhet kan de påverka rätten till sjukersättning."*⁶

I kontakten med Försäkringskassan under författandet av rapporten ges därtill följande information: *"Det finns domar som är vägledande för Försäkringskassan (RÅ 2006 ref. 56, KRSU 1414-13). De visar att Försäkringskassan måste ta ställning i det enskilda fallet till hur aktiviteter som den försäkrade normalt gör på fritiden påverkar rätten till sjukpenning. Det är när insatserna kan jämföras med ett förvärvsarbete, eller visar att den försäkrade har en arbetsförmåga som kan användas i förvärvsarbete, som de påverkar bedömningen av rätten till sjukpenning. Det är inte avgörande om personen får ett arvode eller inte, det väsentliga vid bedömningen är insatsernas art och omfattning."*⁷

Vi noterar att två statliga utredningar som kan komma att beröra frågan pågår och dessa regler och bedömningar kan därmed komma att påverkas. Dessa är SOU 2021:69 – En sjukförsäkring med prevention, rehabilitering och trygghet samt 2020:37 – Ett nytt regelverk för arbetslöshetsförsäkringen.

Kunskapsöversikt och aktuell forskning

Inom ramen för denna förstudie har vi genomfört en kortare kunskapsöversikt som innefattar forskning om ideellt engagemang och dess betydelse för anställningsbarhet och kompetensutveckling. Som med alla tvärvetenskapliga fält innebär det en svårighet att avgränsa vilka orsakssamband som är relevanta för förstudiens syfte. Vi har valt att dela upp översikten på tre rubriker som berör samma centrala orsakssamband som de slutsatser som uppkommit i resultatredovisningen.

Ideellt engagemang och hälsa

I såväl intervjuer som i enkätundersökningen har en majoritet av respondenterna uppgett att deras ideella engagemang stärkt deras hälsa och välbefinnande. Denna slutsats kan kontrasteras mot den forskning som finns på området som styrker samma samband. Forskningen som finns är såväl på aggregerad nivå som inom vissa kategorier av svarande (nyanlända, arbetslösa etc.).

Inom projektet VIDA (Välj Inkludering Delaktighet Aktivitet) som bedrivs av arbetsmarknadsförvaltningen i Stockholm och Länsstyrelsen i Stockholm arbetade man med civilsamhället för att främja hälsa och social inkludering bland nyanlända. Syftet med VIDA-modellen är att bidra till inkludering av individer genom att erbjuda en aktivitet inom föreningslivet som del i individens handlingsplan. En följeforskare följde projektet och fick i uppdrag att utvärdera deltagarnas syn på sin medverkan i projektet utifrån ett antal parametrar. Hela 77 procent av de tillfrågade deltagarna svarade att aktiviteten fått dem att må bra. Nedanstående citat ifrån rapporten visar på hur föreningsaktiviteten fått stora hälsofrämjande effekter för en målgrupp som ofta är utsatt för relativt stora påfrestningar.

⁶ "Aktivitetssättning (Vägledning 2013:2 Version 11)", (4.6.5.), Försäkringskassan

⁷ Information per e-post från Jeanette Jansson, Försäkringskassan, september 2021.

“Något som utmanar bilden av lite tveksamma, mindre nöjda intervjupersoner är det faktum att alla av de som har genomfört en aktivitet vittnar om att den faktiskt har fått dem att må bättre. De berättar om stort och smått, allt ifrån uppskattade tillfällen att lära sig något nytt till möjligheter att skaffa kontakter för kommande arbetsliv. Det handlar alltså om både stort och smått. En deltagare utbrister med eftertryck: ”Jag tänker att det kan vara bra för mig om jag kan simma!” Uttalandet kan te sig trivialt, men det är i själva verket en mycket viktig, av i stort sett alla intervjupersoner omvittnad, positiv aspekt av VIDA-aktiviteten att den innebär något glädjefyllt och inspirerande i en tillvaro som annars ofta upplevs som ganska tung.”⁸

Forum driver verksamheten Volontärbyrån som förmedlar ideella uppdrag och på andra sätt underlättar för människor att engagera sig ideellt. Varje år tar Volontärbyrån fram en undersökning som bygger på den data som samlas in om sökta uppdrag och på enkätundersökningar. Volontärbyråns enkätundersökningar bland dem som sökt ett ideellt uppdrag via Volontärbyrån visar att det ideella engagemanget leder till att människor mår bättre och att det främjar deras psykiska välbefinnande. Volontärbyråns undersökning av volontärer i mars 2021 visade att 87 procent av volontärerna som använt Volontärbyrån för att engagera sig ideellt mår bättre genom sitt ideella engagemang samt att 91 procent av volontärerna känner mer meningsfullhet i livet genom sitt ideella engagemang.⁹

Efter upprepade befolkningsundersökningar av Socialstyrelsen i Finland kunde forskaren Markku T Hyppä visa att engagemang i civilsamhällets organisationer var bra för folkhälsan. Den mer engagerade svenskspråkige minoriteten i Österbotten kände sig friskare än den genomsnittlige finske medborgaren trots sämre vanor vad gäller idrott och hälsa.¹⁰ I grunden handlar forskningen om betydelsen av sociokulturellt kapital. Forskningen tycks visa på att människor som deltar i det demokratiska föreningslivet utvecklar ömsesidig respekt för varandra. När de socialiseras, får förtroendeuppdrag och ingår i en gemenskap så skapas tillit. Tillit är inte endast centralt i en fungerande demokrati utan även av stor betydelse för den enskilde individens sociala välmående.

I en studie som ämnar titta närmare på den mycket omfattande befolkningsundersökning av ideellt engagemang som genomförs kontinuerligt av Ersta Sköndal Bräcke Högskola granskar forskaren Lars-Erik Olsson den grupp som inte genomför ideella insatser. Författaren lyfter fram slutsatser som att denna grupp har en något lägre självskattad hälsa än den grupp som är ideella aktiva. Skillnaderna beskrivs inte som omfattande men författaren hävdar att gruppen kan anses präglas av ett “relativt ensamhetsmönster”.¹¹

Ideella organisationer och ideellt engagemang som nätverksbyggande fenomen

Civilsamhället har lång erfarenhet som arbetsinkluderande aktör. Ideella organisationer har skapat

⁸ “Slutrapport följeforskning VIDA”, Emilia Forsell, 2019

⁹ “Volontärbarometern 2021”, Volontärbyrån, 2021.

¹⁰ “Social participation and health in a community rich in stock of social capital. Health education research”, Hyyppä, M.-T. & Mäki, J, 2003.

¹¹ “Ett delvis ensamt liv. En studie av människor som inte deltar i föreningslivet”. Arbetsrapportserie nr 52. Olsson, L.-E, 2007, Ersta Sköndal Bräcke högskola.

innovativa projekt och verksamheter men även erbjudit tjänster inom ramen för de arbetsmarknads-politiska program som funnits. Civilsamhället omfattar 232 000 organisationer, har cirka 191 000 anställda och drygt tre miljoner ideellt aktiva. Detta innebär en stor potential att bidra till arbetsmarknadspolitikens mål om arbete för alla. En viktig resurs är tillgången till nätverk som kan användas för att stödja människors väg till arbete. Mycket av den forskning som gjorts om civilsamhällets nätverksbyggande funktion handlar om det som brukar kallas för "socialt kapital". Kapitalet kan sägas utgöras av sociala relationer, tillit mellan medborgare och gentemot offentliga aktörer. Begreppet blev framförallt känt 1993 när forskaren Robert Putnam undersökte föreningslivets betydelse i norra Italien för tillit, demokratisering och utveckling. I ett antal studier om socialt entreprenörskap hävdar rapportförfattarna att socialt kapital utgör en förutsättning för framkomsten av organisationsformen sociala företag. Detta gäller såväl etablering som vidareutveckling av de sociala företagen som lokalsamhället i stort.¹²

Forskning om ideellt engagemang och deltagande i ideella föreningars betydelse för nätverksbyggande fokuserar framförallt på själva utvidgandet av sociala nätverk. Mycket lite forskning finns på vad dessa nätverk sedan genererar för effekter på individens anställningsbarhet. Även om det inte går att visa på kausala samband är det dock viktigt att i denna kontext väga in den forskning som gjorts på personliga relationer och nätverks betydelse för möjligheten att få ett jobb. En av många rapporter som kan lyftas fram är den av Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering framtagna rapport som heter "2017:11 Informella kontaktnäts betydelse för arbetssökande och företag på den svenska arbetsmarknaden". Rapporten studerar betydelsen av informella kontaktnät för både arbetssökande och rekryterande företag och konstaterar att dessa nätverk har stor betydelse för möjligheten att bli anställd.

"I kolumn (1) rapporteras effekten av att ha åtminstone någon kontakt, oavsett typ, på en viss arbetsplats på sannolikheten att bli anställd just där, jämfört med att inte ha någon kontakt på denna arbetsplats. Att ha en kontakt på en viss arbetsplats ökar sannolikheten att också anställas där med 0,27 procentenheter. En effekt som förstås kan tyckas mycket liten, men i relativa termer innebär den en tiofaldig ökning av sannolikheten att anställas på en viss arbetsplats om man har (minst) en kontakt där."

Den forskning som finns på engagemang i ideella föreningars betydelse för utvidgade nätverk har ett stort fokus på sociala kontakter. Några studier som kan nämnas om den nätverksbyggande förmågan generellt är framförallt Robert Putnams bok "What makes democracy work" från 1993. Det finns även mer avgränsade studier som tittar på föreningsengagemangets effekter för särskilda målgrupper. I en forskningsöversikt från 2015 om möjligheter till arbetsintegration inom civilsamhället beskriver forskarna frivilligcentralerna och det ideella engagemangets betydelse för långtidssjukskrivnas möjlighet att återupprätta sociala nätverk.

"Från idéburna organisationer rapporteras om långtidssjukskrivna som deltar som volontärer i olika verksamheter. Ibland används beteckningen "daglediga" för personer som är arbetslösa, långtidssjukskrivna eller uppbär sjuk- eller aktivitetsersättning. På frivilligcentralerna är denna grupp välkänd i verksamheten (Hedin 2000). De deltar i det ideella arbetet efter förmåga och kan genom volontärverksamheten finna meningsfull sysselsättning, bryta isolering och passivitet och knyta nya kontakter i ett socialt nätverk. Detta är viktiga steg på vägen till att åter ta sig in på arbetsmarknaden. Deras begränsade ekonomiska resurser tenderar också att isolera dem från tidigare socialt nätverk (Espwall

¹² "Business and Community", Westerdahl, S, 2001, Göteborg: Handelshögskolan i Göteborg.

*& Dellgran 2005, Seim 2006.*¹³

Något som är värt att poängtera i denna kontext är den forskning som finns på vilka som engagerar sig och vad som är utmärkande för denna grupp. Det finns forskning som tyder på att personer som har ett högt socialt kapital i form av tex tillgång till nätverk också är mer benägna att engagera sig ideellt.¹⁴ Det är i mångt och mycket en fråga om klass där personer med mycket resurser i form av tid, utbildning och socialt kapital i högre grad engagerar sig ideellt.

Det ideella engagemangets betydelse för anställningsbarhet

Generellt får den riktade och avgränsade forskningen om det ideella engagemangets betydelse för anställningsbarhet anses begränsad. Inom det svenska forskningssammanhanget finns relativt lite forskning på området. Forskare har i högre utsträckning intresserat sig för de arbetsintegrerade verksamheter och projekt som bedrivs av civilsamhällets organisationer i form av ideell secondhand, brukarstöd och arbetsträning.

Ett antal forskare fick 2014 i uppdrag från Allmänna Arvsfonden att utvärdera ett antal av de projekt som genomförts av civilsamhällesorganisationer i Malmö med medel från myndigheten. Forskarna resonerar i rapporten om hur det frivilliga arbetet för vissa arbetslösa i projekten kan innebära en inkörsport till anställning.¹⁵ Denna slutsats förekommer ofta i mediala sammanhang där arbetslivs-coacher och rekryterare beskriver hur det ideella engagemanget kan fungera som en form av praktik inom ett branschområde eller yrkeskategori.

En avhandling om svensksomaliers engagemang i etniska föreningar i Göteborg visade på att de sociala nätverken som uppkommit i föreningen haft betydelse för socialt stöd, arbete och försörjning bland de nyanlända.¹⁶ I en studie gjord i England 1997 undersökte forskare betydelsen av gemensamma sociala kontakter i arbetssökandet. Studien undersökte flera parametrar, där en av dem var effekten av att den arbetssökande och arbetsgivare delade medlemskap i samma ideella förening eller trossamfund. Författarna visade i studien att delat medlemskap i dessa typer av organisationer hade positiva effekter på tillgången till viktiga kontakter i arbetssökandet.¹⁷

Sammanfattningsvis får forskningsläget om ideellt engagemang och anställningsbarhet anses vara på samma gång begränsat och stort. Mycket forskning finns på området ideellt engagemang och dess koppling till ökad känsla av meningsfullhet och välbefinnande, faktorer som vi vet har betydelse för möjligheten att få och behålla en anställning. Däremot finns väldigt lite forskning som försökt undersöka och etablera kausala samband mellan det ideella engagemanget och möjligheten att faktiskt få och bibehålla en anställning.

¹³ "Möjligheter till arbetsintegration i civilsamhället", Ulla Carin Hedin, Eva Laurelli, 2015.

¹⁴ "Folk i rörelse: medborgerligt engagemang 1992-2014", Johan von Essen, Magnus Jegermalm och Lars Svedberg, 2015.

¹⁵ "Trygga rum, nya möten och sociala entreprenörer", Perez, E. & Herz, M, 2014. Forskare från Malmö högskola har på uppdrag av Arvsfondsdelegationen följt upp och utvärderat ett antal projekt som genomförts av det civila samhällets organisationer i Malmö. Malmö: Malmö högskola.

¹⁶ "Inom transnationella och lokala sociala världar – Om sociala stödutbyten och försörjningsstrategier bland svensksomalier" Melander, Charlotte, 2009, , 2015, Ak. avhandling. Göteborgs universitet: Inst för socialt arbete.

¹⁷ "The Social Context of Men's and Women's Job Search Ties: Membership in Voluntary Organizations, Social Resources, and Job Search Outcomes", Beggs, John, 1997.

Slutsatser

Tematisering av resultaten

Syftet med denna rapport är att undersöka det ideella engagemangets betydelse för anställningsbarhet och kompetensutveckling, liksom engagemangets betydelse för individers återinträde, etablering och stabilitet på arbetsmarknaden. I arbetet med problem- och behovsanalyser av kunskapsöversikten, enkätundersökningens resultat och djupintervjuerna har ett antal strukturer och gemensamma slutsatser uppenbarats, och vi väljer att kalla detta för en tematisering av resultaten. Dessa motsvarar i det största hela de huvud- och delfrågeställningar som varit vägledande för denna rapports genomförande. I detta kapitel redogör vi för dessa teman av gemensamma slutsatser.

Ideellt engagemang som nätverksbyggare

En mycket viktig del av hur anställningar och uppdrag förmedlas på dagens arbetsmarknad sker via nätverk och informella kontakter. Vi kan via vår förstudie visa på att ideellt engagemang bygger nätverk, vidgar kontaktytor och har betydelse för snabbare integration för den som är ny i landet, och som ingång för den som är ny på arbetsmarknaden.

I vår enkätundersökning svarar bland annat 35 procent att de har fått nya kontakter och nätverk. Samtidigt vittnar flera av de vi intervjuat att det ideella engagemanget kan innebära kontakt med personer på beslutsfattande och rekryterande funktioner. Vilken faktisk avgörande betydelse dessa nätverk haft för möjligheten att bli anställd har inte förstudien kunnat utröna. Annan aktuell forskning som finns på området tyder på att det är rekryterarens/arbetsgivarens kunskap om den organisation personen varit engagerad i som är avgörande för vilket värde engagemanget tillskrivs i termer av kompetens och formella meriter.

Som en del av förstudien har vi även försökt besvara frågan om vilka nätverk det är som uppstår genom det ideella engagemanget som gynnar den arbetssökande. Förstudien visar indikationer på att ideellt engagemang tycks vara mer betydelsefullt för yngre än för äldre när det kommer till möjligheten att hitta kontakter och nätverk som leder till ett nytt arbete.

Ideellt engagemangs betydelse för ett livslångt lärande

Klimatomställning, digitalisering och andra processer kommer att ställa högre krav på kompetens och arbetsuppgifter, och yrkesutövning kommer att förändras. Detta ställer i sin tur krav på ett livslångt lärande. Arbetsgivares behov av ny kompetens kommer samtidigt att ställa krav på förbättrade förutsättningar för arbetstagare att ställa om eller vidareutbilda sig. Vi ser att det ideella engagemanget kan vara en del av detta livslånga lärande.

Att lära och få nya kompetenser slutar inte vid en viss ålder och att man i så stor utsträckning och i så många åldersgrupper också kopplar det ideella engagemanget till sitt arbete är oerhört positivt. Vår enkätundersökning visar bland annat att 56 procent har fått ny kunskap och nya kompetenser som hjälp i arbetet/arbetssökandet. Denna siffra är särskilt hög för åldersgruppen 18–29 år (73 %) och sjunker sedan med stigande ålder. För åldersgruppen 65–79 år är motsvarande siffra 36 procent.

Enkätundersökningen visar tydligt att engagemanget är särskilt viktigt för personer som är

nyexaminerade eller nya på arbetsmarknaden, men att det även är en hög andel av äldre personer som intygar engagemangets betydelse för lärande och kompetensutveckling. Av djupintervjuerna framgår att kunskapen och kompetensen kan handla om till exempel konkret ledarerfarenhet och insikter kring styrelsearbete, men framför allt nämns utveckling av social kompetens, att få livserfarenhet genom att träffa nya människor och befinna sig i nya situationer som utvecklar en som människa. Det blir ett slags social praktik inför och under ett arbetsliv. Och här spelar det ideella engagemanget en extra stor roll för de yngre, kopplat till möjligheten att få ett nytt arbete.

Kunskap om funktion kontra organisation – lika barn leka bäst?

En tydlig trend som uppenbarar sig i intervjuer med rekryterare och arbetsgivare är att en kandidats ideella engagemangs betydelse i en rekryteringsprocess är beroende av mottagarens kunskap om organisationen i fråga. Här uppenbarar sig vissa skillnader mellan olika sektorer, till exempel att arbetsgivare inom ideell sektor ser ideellt engagemang som en förutsättning för att få en anställning och något de aktivt letar efter. Men på ett generellt plan tycks det vara viktigt att det ska finnas ett samband mellan engagemanget och jobbet som söks för att det ska ses som en merit av betydelse.

En annan slutsats är att ett ideellt engagemang förefaller visa på framåtanda och en vilja till personlig utveckling hos den sökande. Många arbetsgivare som intervjuats har dock förtydligat att engagemanget inte får ta för mycket tid samt att vissa engagemang som inte överensstämmer med organisationens eller företagets värdegrund kan ha en hämmande effekt vid en rekrytering.

Viss forskning som vi redogjort för under forskningsöversikten indikerar att det är den rekryterande partens kunskap om organisationen som är avgörande för vilket värde engagemanget tillskrivs i rekryteringsprocessen. Vi kan dra liknande slutsatser ur de djupintervjuer som genomförts med rekryterare och HR-personal. Om inte anställningen är i den organisation som man varit engagerad i så spelar rekryterarens kunskap om det ideella engagemanget stor roll. En intervjuperson uttryckte att hen tillskrev engagemang i Scouterna stort värde som bevis på ledarskapsförmåga som ett resultat av att hen själv varit engagerad i rörelsen.

Möjligheterna att engagera sig är goda även om hinder existerar

Möjligheterna för arbetssökande att engagera sig ideellt får generellt anses vara goda, men med vissa tydliga begränsningar beroende på om man är sjukskriven eller inte. Enkätundersökning och djupintervjuer vittnar om väldigt låga antal som upplevt att engagemanget blivit ifrågasatt av till exempel a-kassor. Olika a-kassor beskriver möjligheten att engagera sig ideellt på olika sätt och vi har sett indikationer på skilda bedömningar. Några av de provningar som gjorts på området rör tolkning av engagemang i en styrelse där samma ideella organisation äger ett företag, och engagemanget likställs då vid företagande. Denna typ av relation där en styrelseengagerad bedöms ha väsentligt inflytande över näringsverksamhet som en ideell förening bedriver beskrivs som ett hinder på Unionens a-kassas hemsida.

Försäkringskassan kräver att man som stödsökande rapporterar om man får ett ideellt arbete eller om uppdraget ändras i omfattning. I dag säger praxis att den som har hel sjukersättning kan ägna upp till en åttondel av arbetstiden, det vill säga fem timmar per vecka, till exempelvis ideella uppdrag utan att sjukersättningen påverkas. Av myndighetens egna dokument framgår även att "... om fritidsintressen växer i omfattning så att de är mer att jämställa med förvärvsarbete eller näringsverksamhet kan de

påverka rätten till sjukersättning”.¹⁸

Myndigheten anger samtidigt i annan kommunikation att den sökande ska kunna ägna sig åt fritidsaktiviteter som ideella uppdrag eller politiska uppdrag.¹⁹ Slutsatsen av detta blir ofrånkomligen att stor vikt läggs vid enskilda handläggares bedömning och därmed hens kunskap om ideellt engagemang. Vi har ställt frågor till företrädare från Försäkringskassan om möjligheten att engagera sig som sjukskriven och fått svaret att det är individuella bedömningar som sker av en handläggare.

Det ideella engagemangets betydelse för hälsa

En av de tydligaste slutsatserna som uppenbarar sig är att ideellt engagemang har stor betydelse för hälsa och därmed även rehabilitering och möjligheten till återinträde på arbetsmarknaden. Hela 76 procent av de som engagerat sig ideellt under de senaste åren instämmer i påståendet att ”det har påverkat min hälsa/välmående på ett positivt sätt”.

I djupintervjuerna återfinns beskrivningar av engagemangets betydelse för hälsan ofta och med stor enfaset. De hälsofrämjande effekterna lyfts även fram vid ideella uppdrag som kan anses vara väldigt påfrestande, som att bemanna en hjälptelefon.

Vi ser även generellt höga svarssiffror bland samtliga svarsgrupper på påståendet om engagemanget haft betydelse för hälsa och välmående. Oavsett om man är student, arbetslös eller egenföretagare, gammal eller ung, svarar man jakande på frågan. Denna slutsats ligger i linje med den aktuella forskning som finns om engagemangets betydelse för hälsan. Vi kan därmed dra slutsatsen att engagemanget kan och rimligtvis bör spela en större roll i rehabiliteringsarbetet och möjligheten att förebygga ohälsa.

Rekommendationer för gemensam mobilisering

En av frågeställningarna är framåtblickade i den mening att svaret syftar till att lämna rekommendationer på hur möjligheterna för arbetssökande att engagera sig ideellt kan stärkas genom gemensam mobilisering. Frågeställningen lyder:

Om det ideella engagemanget har betydelse för anställningsbarhet och kompetensutveckling, hur kan civilsamhället i samverkan med myndigheter och offentliga aktörer i Stockholm stärka möjligheten för arbetssökande att engagera sig ideellt?

I detta avsnitt resonerar vi bland annat utifrån perspektiven samverkan och kunskapshöjning kring hur detta kan ske.

Skapa långsiktiga och kortsiktiga finansieringsmöjligheter

För att kunna bedriva verksamhet som syftar till att främja möjligheten för arbetslösa att engagera sig ideellt behöver detta arbete resursättas. Det behöver frigöras medel i såväl kortsiktiga som långsiktiga projektbidrag för att organisationer ska kunna testa olika arbetsmetoder i arbetet med att

¹⁸ ”Aktivitetsersättning (Vägledning 2013:2 Version 11)” (4.6.5.), Försäkringskassan.

¹⁹ Information per e-post från Jeanette Jansson, Försäkringskassan, september 2021.

få fler arbetslösa att engagera sig ideellt. ESF-rådet kan här spela en särskilt viktig roll som aktör som fördelar medel och stöttar projekt inom området utveckling och innovation av en inkluderande arbetsmarknad. Nu när det ideella engagemangets betydelse för anställningsbarhet uppmärksammas bör det också införlivas i myndighetens arbete med att utveckla innovation för en mer inkluderande arbetsmarknad. Myndigheten har även lokala satsningar i Stockholmsområdet och vana av att arbeta med civilsamhällesorganisationer. I en eventuell kommande utlysning eller satsning på området blir det särskilt viktigt att myndigheten uppmärksammar den kritik som civilsamhället lyft kring medfinansieringskrav och svårnavigerade rapporteringssystem.

Synliggöra och dela erfarenheter över sektorer

Forums medlemmar driver arbetsintegrerade sociala företag, ideell second hand och driver en myriad av olika mötesplatser, nätverk och andra verksamheter. Inom ramen för dessa verksamheter skapas möjligheter att minska hindren på vägen till arbete genom avgränsade insatser för arbetslösa såväl som genom främjandet av ideellt engagemang. Denna dubbelsidiga kompetens som generella och konkreta insatser för målgruppen medför är viktiga att ta till vara på. Samtidigt driver Arbetsmarknadsförvaltningen i Stockholms stad VIDA-modellen som resulterat i positiva effekter på hälsa och nätverksbyggande bland nyanlända genom att nyanlända erbjuds en aktivitet inom föreningslivet som del i individens handlingsplan. Dessa erfarenheter behöver synliggöras i större utsträckning och organisationer och staden träffas för att identifiera möjliga synergier och samverkansmöjligheter.

Tydliggöra hur utrymmet att engagera sig ser ut

Förstudien visar att informationen från Försäkringskassan och enskilda a-kassor kan upplevas otydlig kring i vilken utsträckning man har möjlighet att engagera sig ideellt som arbetssökande och sjukskriven. Detta gäller framförallt de deltidssjukskrivnas situation. Det är viktigt att dessa aktörer tydliggör informationen om hur möjligheterna att engagera sig ideellt ser ut. Det finns annars en uppenbar risk att människor inte väljer att börja engagera sig eller bibehålla ett engagemang när de tex blir sjuka, av rädsla för att förlora möjligheter till ersättning. Vi råder även ansvariga politiker att se det ideella engagemangets potential som möjlighet till omställning och rehabilitering för sjukskrivna och arbetslösa och arbeta för en tydlighet i vilka möjligheter som finns att engagera sig.

Arbeta i samverkan för att synliggöra möjligheter till engagemang och egenmakt

När man är arbetslös kan upplevelsen av tristess och vanmakt kan vara mycket påfrestande. Samtidigt har man som arbetslös tillgång till färre nätverk där bekanta kan berätta om de föreningar eller verksamheter man är engagerad i. För att främja ideellt engagemang bland arbetssökande behöver man sprida information om de möjligheter som finns att engagera sig och det värde som detta kan medföra i termer av välmående, nätverk och kompetensutveckling. Det är även viktigt att kommunicera att dessa personer är behövda inom civilsamhället. Personernas arbetslöshet har ingen negativ påverkan på deras möjlighet att göra betydande insatser för andra genom sitt engagemang. Forums verksamhet Volontärbyrån underlättar för människor att engagera sig ideellt genom att förmedla olika ideella uppdrag i civilsamhället. Organisationer har god erfarenhet av att kommunicera om vilka möjligheter som finns till engagemang inom den egna organisationen, många gånger riktat till särskilda målgrupper. Här kan och bör civilsamhällets olika aktörer och berörda offentliga organisationer spela en större roll i att sprida information om ideellt engagemang till målgruppen arbetslösa. Arbetet med att i samverkan sprida information om engagemang till arbetslösa och arbetsgivare och följa upp och mäta dess effekter på möjligheten att etablera sig på arbetsmarknaden

är ett exempel på en lösning som socialfonden skulle kunna finansiera.

Avslutande reflektioner

Dagens arbetsmarknad ställer höga krav på kompetens, förnyelseförmåga och problemlösning. Trots en allmänt låg arbetslöshet i Sverige har vi ett stort antal människor som står utanför eller långt från arbetsmarknaden. Det gäller människor med utrikes bakgrund, arbetslösa som är över 55 år, arbetslösa med funktionsnedsättningar som innebär nedsatt arbetsförmåga och arbetslösa med högst förgymnasial utbildning. Samtidigt kommer processer som klimatomställning och en allt ökande digitaliseringstakt att ställa högre krav på individen att tillgodogöra sig nya kompetenser i takt med att yrken förändras.

För att ge dessa människor rätt typ av stöd behöver många delar av samhället hjälpas åt. Den problem- och behovsanalys som vi genomfört inom ramen för denna förstudie visar att det ideella engagemanget kan utgöra en viktig resurs för möjligheten till stärkt hälsa, nya kompetenser och vidgade kontaktnät. Vi ser att det finns en stor potential i det ideella engagemanget och att dessa perspektiv bör inkluderas i Europeiska socialfondens kommande utlysningar med att stärka allas möjlighet till arbete. Resurser till arbetet med att främja ideellt engagemang skulle innebära att idéburna organisationer kan prova nya sätt att stärka människor som står utanför arbetsmarknaden och i slutändan resultera i nya kontaktnät, stärkt hälsa och nya kompetenser för de som börjar engagera sig. Individuella färdigheter och förmågor som förhoppningsvis gör att den svenska arbetsmarknaden står bättre rustad för att möta framtidens kompetensbehov.

Bilagor

Bilaga 1: Enkätundersökning Kantar Sifo

Fråga 1

Vilken är din huvudsakliga
sysselsättning?

		Kön		Ålder				Ålder man				Ålder kvinna				Stockholms kommun vs övriga kommuner i staden		Huvudsaklig sysselsättning										
	Total	Man	Kvinna	18-29 år	30-49 år	50-64 år	65-79 år	18-29 år	30-49 år	50-64 år	65-79 år	18-29 år	30-49 år	50-64 år	65-79 år	Stockholms kommun	Övriga	Heltids- arbetande	Deltids- arbetande	Egen företagare	Studerande	Föräldra- ledig	Pensionär /sjuk- pensionär	Långtids- sjukskriven	Arbetslös	Annan syssel- sättning	Engagerat sig ideellt	
Antal intervjuer	2 563	1 146	1 417	471	891	629	572	153	419	287	287	318	472	342	285	1 140	1 423	1 381	149	122	179	55	574	20	53	26	1 132	
Viktad bas	2 725	1 364	1 361	540	1 086	655	445	273	556	324	211	267	530	331	234	1 224	1 501	1 589	157	135	211	59	464	23	58	25	1 191	
Heltidsarbetande	58	63	54	47	79	71	2	46	86	75	2	48	72	68	2	61	56	100									58	
Deltidsarbetande	6	3	8	7	5	7	3	7	1	3	3	7	10	12	2	6	6		100								5	
Egen företagare	5	7	3	2	5	7	4	3	7	11	5	1	4	4	2	5	5			100							6	
Studerande	8	8	8	35	2	0		38	1			32	3	0		10	6				100						8	
Föräldraledig	2	1	4	2	4				1			5	7		2	2						100					2	
Pensionär/sjukpensionär	17	16	18	1	1	8	90	1	1	6	89		0	11	91	13	20					100					18	
Långtidsjukskriven	1	1	1	1	1	1		1	1	1		1	1	1		0	1						100				1	
Arbetslös	2	2	2	4	2	3	0	3	2	3		5	2	2	0	2	2							100			2	
Annan sysselsättning	1	0	1	0	1	2	1		0	0	0	1	1	3	2	1	1								100		1	
Vill ej uppgä	0	0	0	1		0		1				0				0	0										0	
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	

Fråga 2

Har du under de senaste fem åren behövt
avstå från att engagera dig ideellt pga.
regler inom a-kassan, Försäkringskassan
eller Arbetsförmedlingen?Med engagemang menar vi att du ställt upp
frivilligt

		Kön			Ålder				Ålder man				Ålder kvinna				Stockholms kommun vs övriga kommuner i staden		Huvudsaklig sysselsättning										
		Total	Man	Kvinna	18-29 år	30-49 år	50-64 år	65-79 år	18-29 år	30-49 år	50-64 år	65-79 år	18-29 år	30-49 år	50-64 år	65-79 år	Stockholms kommun	Övriga	Heltids- arbetande	Deltids- arbetande	Egen företagare	Studerande	Föräldra- ledig	Pensionär /sjuk- pensionär	Långtids- sjukskriven	Arbetslös	Annan syssel- sättning	Engagerat sig ideellt	
Antal intervjuer	2 563	1 146	1 417	471	891	629	572	153	419	287	287	318	472	342	285	1 140	1 423	1 381	149	122	179	55	574	20	53	26	1 132		
Viktad bas	2 725	1 364	1 361	540	1 086	655	445	273	556	324	211	267	530	331	234	1 224	1 501	1 589	157	135	211	59	464	23	58	25	1 191		
Ja	3	3	3	4	3	4	1	5	3	3	1	3	3	4	1	3	3	2	5	3	6	4	3	24	8	3	4		
Nej	93	93	93	89	94	93	97	86	95	93	97	92	93	92	96	94	93	96	85	94	86	96	94	50	73	97	93		
Tveksam, vet ej	4	4	4	7	4	3	2	10	3	3	2	5	5	4	1	3	5	3	10	4	8		3	26	19		3		
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	

Fråga 3

Har du under de senaste fem åren
engagerat dig ideellt i någon
verksamhet/förening/organisation?

Flera svar möjliga

		Kön		Ålder				Ålder man				Ålder kvinna				Stockholms kommun vs övriga kommuner i staden		Huvudsaklig sysselsättning										
	Total	Man	Kvinna	18-29 år	30-49 år	50-64 år	65-79 år	18-29 år	30-49 år	50-64 år	65-79 år	18-29 år	30-49 år	50-64 år	65-79 år	Stockholms kommun	Övriga	Heltids- arbetande	Deltids- arbetande	Egen företagare	Studerande	Föräldra- ledig	Pensionär /sjuk- pensionär	Långtids- sjukskriven	Arbetslös	Annan syssel- sättning	Engagerat sig ideellt	
Antal intervjuer	2 563	1 146	1 417	471	891	629	572	153	419	287	287	318	472	342	285	1 140	1 423	1 381	149	122	179	55	574	20	53	26	1 132	
Viktad bas	2 725	1 364	1 361	540	1 086	655	445	273	556	324	211	267	530	331	234	1 224	1 501	1 589	157	135	211	59	464	23	58	25	1 191	
Ja, på styrelsepost	22	24	19	14	20	24	30	15	22	25	37	13	18	23	25	22	22	21	15	30	13	26	28	5	14	22	49	
Ja, som volontär	13	12	14	19	13	8	10	16	13	8	6	22	13	8	13	14	12	12	12	16	16	25	10	10	15	8	29	
Ja, som ledare	10	13	7	10	11	9	5	11	15	13	9	9	8	6	2	8	11	11	5	14	12	6	5	9	7	4	22	
Ja, som projektledare	2	3	2	5	2	1	3	5	2	2	4	5	1	2	2	3	2	2	2	1	4	5	3	11	5	3	5	
Ja, som funktionär	11	12	9	12	9	13	9	12	11	15	9	12	7	11	8	10	11	11	9	13	14	8	9	9	5	3	24	
Ja, som annat, vad?	4	4	4	2	4	5	6	1	5	3	7	3	4	6	6	5	4	3	7	7	3	6	6	8	2	2	9	
Nej, inte varit ideellt engagerad	55	52	58	56	57	55	50	57	53	50	46	55	60	60	53	56	54	55	63	45	55	54	53	73	61	67	1	
Vill ej uppge	1	2	1	3	1	2	1	5	1	2	1	0	0	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	7	7	1	1	
Total	117	120	114	120	117	117	115	121	122	118	120	119	111	116	110	117	117	117	114	126	120	130	114	123	111	104	139	
Ja	44	46	41	41	43	43	49	38	46	48	53	45	39	38	46	44	44	44	37	55	43	46	46	27	32	33	100	
Nej	55	52	58	56	57	55	50	57	53	50	46	55	60	60	53	56	54	55	63	45	55	54	53	73	61	67	1	

Fråga 4

Inom vilket/vilka områden är du
engagerad/har du varit engagerad under
de senaste fem åren?

Flera svar möjliga

Ny bas: Om engagerat sig ideellt senaste
fem åren

	Kön		Ålder				Ålder man				Ålder kvinna				Stockholms kommun vs övriga kommuner i staden		Huvudsaklig sysselsättning										
	Total	Man	Kvinna	18-29 år	30-49 år	50-64 år	65-79 år	18-29 år	30-49 år	50-64 år	65-79 år	18-29 år	30-49 år	50-64 år	65-79 år	Stockholms kommun	Övriga	Heltids- arbetande	Deltids- arbetande	Egen företagare	Studerande	Föräldra- ledig	Pensionär /sjuk- pensionär	Långtids- sjukskriven	Arbetslös	Annan syssel- sättning	Engagerat sig ideellt
Antal intervjuer	1 132	542	590	201	379	270	282	58	193	139	152	143	186	131	130	499	633	603	58	68	80	25	267	5	16	9	1 132
Viktad bas	1 191	628	563	223	465	284	219	103	256	157	111	120	208	127	108	533	658	696	58	74	90	27	214	6	18	8	1 191
Idrott	29	35	22	22	35	34	14	24	41	42	20	20	28	24	8	22	34	35	20	36	20	3	14	19	37	29	
Fritidsintresse	23	23	23	15	26	24	24	14	26	22	26	15	26	26	22	21	25	24	12	30	13	34	23	36	10	22	23
Hjälporganisation	13	8	19	14	15	9	16	5	12	5	7	22	19	13	25	15	12	12	19	16	10	27	16	21	9	10	13
Religiöst samfund	6	6	5	5	5	5	9	3	6	6	10	6	3	4	9	4	6	5	8	8	8	8	9	7	7	6	6
Kulturförening	13	14	12	13	9	15	18	14	9	18	19	12	10	11	17	15	11	11	21	20	8	15	18	10	10	13	13
Studentförening	9	9	10	42	3			45	3			40	3			15	5	6	10	3	51	9	1	14	19	9	9
Partipolitisk organisation	9	11	8	11	10	8	8	21	11	6	6	3	9	9	10	9	10	10	3	11	11	8	8	7	49	9	9
Patientförening	2	1	2	0	1	3	3		1	1	1	1	1	4	5	2	2	1	3			3	3		12	2	2
Stödförening	6	6	5	3	6	7	6	2	6	9	4	3	6	4	8	5	6	6	3	5	2	8	6	21	10	14	6
Annan typ, vilken?	27	27	28	12	27	31	39	12	27	24	42	13	27	39	36	29	26	26	34	21	12	27	39	18	17	9	27
Vill ej uppge	3	4	2	4	3	2	7	4	3	1	2	2	3	1	3	4	2	4		1	2	4	1	29	6	10	3
Total	139	142	136	141	140	136	139	147	144	138	136	136	135	134	142	141	138	140	133	143	136	144	138	140	114	163	139

Fråga 5_1

I vilken utsträckning stämmer följande in på dig och ditt ideella engagemang?

Det har gett mig nya kontakter eller nätverk som jag kunnat använda för att hitta ett nytt arbete

Ny bas: Om engagerat sig ideellt senaste fem åren

		Kön		Ålder				Ålder man				Ålder kvinna				Stockholms kommun vs övriga kommuner i staden		Huvudsaklig sysselsättning										
	Total	Man	Kvinna	18-29 år	30-49 år	50-64 år	65-79 år	18-29 år	30-49 år	50-64 år	65-79 år	18-29 år	30-49 år	50-64 år	65-79 år	Stockholms kommun	Övriga	Heltids- arbetande	Deltids- arbetande	Egen företagare	Studerande	Föräldra- ledig	Pensionär /sjuk- pensionär	Långtids- sjukskriven	Arbetslös	Annan syssel- sättning	Engagerat sig ideellt	
Antal intervjuer	1 132	542	590	201	379	270	282	58	193	139	152	143	186	131	130	499	633	603	58	68	80	25	267	5	16	9	1 132	
Viktad bas	1 191	628	563	223	465	284	219	103	256	157	111	120	208	127	108	533	658	696	58	74	90	27	214	6	18	8	1 191	
Stämmer mycket dåligt	33	30	37	16	35	38	42	10	31	35	39	20	39	42	45	31	35	33	40	33	11	45	41	29	31	33	33	
Stämmer ganska dåligt	19	19	18	20	24	16	10	16	25	18	10	24	22	14	11	18	20	20	27	13	21	24	13	21	5	12	19	
Stämmer ganska bra	23	26	19	33	23	21	16	38	27	23	18	28	18	18	14	23	22	26	13	24	23	23	15	18	38	35	23	
Stämmer mycket bra	13	11	14	17	10	15	10	14	9	13	11	20	12	17	9	14	11	12	11	17	29	4	8	32	21	10	13	
Tveksam, vet ej	12	13	11	15	8	11	21	22	7	11	21	8	10	10	21	13	12	10	10	14	16	4	22		5	10	12	
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
Stämmer bra	35	37	33	50	33	35	26	52	36	36	29	48	29	34	23	38	34	37	24	41	52	27	23	50	59	45	35	
Stämmer dåligt	52	49	55	36	59	54	53	26	57	53	50	45	61	56	56	49	55	53	66	46	32	69	55	50	36	45	52	

Fråga 5_2

I vilken utsträckning stämmer följande in på dig och ditt ideella engagemang?

Det har påverkat min hälsa/välmående positivt

Ny bas: Om engagerat sig ideellt senaste fem åren

		Kön		Ålder				Ålder man				Ålder kvinna				Stockholms kommun vs övriga kommuner i staden		Huvudsaklig sysselsättning										
	Total	Man	Kvinna	18-29 år	30-49 år	50-64 år	65-79 år	18-29 år	30-49 år	50-64 år	65-79 år	18-29 år	30-49 år	50-64 år	65-79 år	Stockholms kommun	Övriga	Heltids- arbetande	Deltids- arbetande	Egen företagare	Studerande	Föräldra- ledig	Pensionär /sjuk- pensionär	Långtids- sjukskriven	Arbetslös	Annan syssel- sättning	Engagerat sig ideellt	
Antal intervjuer	1 132	542	590	201	379	270	282	58	193	139	152	143	186	131	130	499	633	603	58	68	80	25	267	5	16	9	1 132	
Viktad bas	1 191	628	563	223	465	284	219	103	256	157	111	120	208	127	108	533	658	696	58	74	90	27	214	6	18	8	1 191	
Stämmer mycket dåligt	6	6	5	5	4	9	8	5	5	9	8	5	3	8	6	7	5	5	8	2	7	4	8	6	6	9	6	
Stämmer ganska dåligt	9	10	8	9	13	7	2	16	13	8	11	4	14	6	3	9	9	10	13	13	7	13	3	64	10	9	9	
Stämmer ganska bra	45	45	45	41	49	43	42	41	49	42	44	41	51	44	40	45	44	46	35	47	44	56	41	18	54	44	45	
Stämmer mycket bra	31	29	34	32	25	34	39	29	24	31	34	34	26	37	44	28	33	30	30	26	30	22	40	18	24	34	31	
Tveksam, vet ej	9	10	8	13	8	8	9	9	10	11	13	16	6	5	6	10	8	8	14	12	12	4	9		6	13	9	
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
Stämmer bra	76	73	79	73	75	76	81	71	73	73	78	75	77	81	85	74	78	76	66	73	74	78	80	36	78	78	76	
Stämmer dåligt	15	16	13	14	17	16	10	21	17	17	10	9	17	15	9	16	14	15	20	15	14	18	11	64	16	9	15	

Fråga 5_3

I vilken utsträckning stämmer följande in på dig och ditt ideella engagemang?

Det har gett mig nya kompetenser eller kunskaper som jag haft nytta av i mitt nuvarande arbete eller i mitt arbetssökande

Ny bas: Om engagerat sig ideellt senaste fem åren

		Kön		Ålder				Ålder man				Ålder kvinna				Stockholms kommun vs övriga kommuner i staden		Huvudsaklig sysselsättning										
	Total	Man	Kvinna	18-29 år	30-49 år	50-64 år	65-79 år	18-29 år	30-49 år	50-64 år	65-79 år	18-29 år	30-49 år	50-64 år	65-79 år	Stockholms kommun	Övriga	Heltids- arbetande	Deltids- arbetande	Egen företagare	Studerande	Föräldra- ledig	Pensionär /sjuk- pensionär	Långtids- sjukskriven	Arbetslös	Annan syssel- sättning	Engagerat sig ideellt	
Antal intervjuer	1 132	542	590	201	379	270	282	58	193	139	152	143	186	131	130	499	633	603	58	68	80	25	267	5	16	9	1 132	
Viktad bas	1 191	628	563	223	465	284	219	103	256	157	111	120	208	127	108	533	658	696	58	74	90	27	214	6	18	8	1 191	
Stämmer mycket dåligt	18	17	19	7	15	22	32	9	13	20	32	6	17	24	33	16	20	16	23	15	6	8	35	29	18	9	18	
Stämmer ganska dåligt	17	18	15	11	22	16	12	14	25	16	10	9	19	15	14	16	17	20	4	18	12	7	11	40	29	12	17	
Stämmer ganska bra	34	37	31	45	37	28	24	54	39	32	26	38	34	24	22	37	32	36	37	31	38	56	24	51	34	34		
Stämmer mycket bra	22	18	26	28	21	26	12	16	19	22	13	38	24	31	11	24	20	23	23	26	34	18	11	32	21	25	22	
Tveksam, vet ej	9	9	9	9	5	8	20	9	4	10	20	8	6	6	21	7	11	5	13	10	10	11	20		20	9		
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
Stämmer bra	56	56	56	73	58	54	36	69	58	54	39	76	58	55	33	61	52	59	60	57	72	74	34	32	71	59	56	
Stämmer dåligt	35	35	34	19	37	37	44	22	38	36	41	15	36	39	46	32	37	35	27	33	18	16	46	68	29	21	35	

Fråga 5_4

I vilken utsträckning stämmer följande in på dig och ditt ideella engagemang?

Det har hjälpt mig att få ett uppdrag, ett jobb eller en befördran

Ny bas: Om engagerat sig ideellt senaste fem åren

		Kön		Ålder				Ålder man				Ålder kvinna				Stockholms kommun vs övriga kommuner i staden		Huvudsaklig sysselsättning										
	Total	Man	Kvinna	18-29 år	30-49 år	50-64 år	65-79 år	18-29 år	30-49 år	50-64 år	65-79 år	18-29 år	30-49 år	50-64 år	65-79 år	Stockholms kommun	Övriga	Heltids- arbetande	Deltids- arbetande	Egen företagare	Studerande	Föräldra- ledig	Pensionär /sjuk- pensionär	Långtids- sjukskriven	Arbetslös	Annan syssel- sättning	Engagerat sig ideellt	
Antal intervjuer	1 132	542	590	201	379	270	282	58	193	139	152	143	186	131	130	499	633	603	58	68	80	25	267	5	16	9	1 132	
Viktad bas	1 191	628	563	223	465	284	219	103	256	157	111	120	208	127	108	533	658	696	58	74	90	27	214	6	18	8	1 191	
Stämmer mycket dåligt	48	48	47	27	52	55	51	26	52	56	50	29	52	53	52	45	50	51	44	44	24	45	53	29	38	33	48	
Stämmer ganska dåligt	16	19	13	21	18	16	10	33	20	14	12	10	15	18	8	17	16	17	18	18	19	12	11	21	20	12	16	
Stämmer ganska bra	13	12	14	20	11	13	9	12	11	15	9	26	12	11	9	13	13	12	18	20	18	12	9	18	13	22	13	
Stämmer mycket bra	7	7	7	13	7	6	6	12	7	6	7	13	6	6	5	8	7	7	7	4	9	13	8	4	32	9	33	7
Tveksam, vet ej	15	13	18	20	13	10	24	17	10	9	22	22	16	12	26	16	15	12	17	8	27	23	23		20		15	
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Stämmer bra	20	19	22	32	18	19	15	24	17	21	16	39	18	18	14	21	20	19	22	29	31	21	13	50	23	55	20	
Stämmer dåligt	64	68	60	48	70	70	61	59	72	71	62	39	66	70	60	62	66	68	61	62	43	56	64	50	58	45	64	

Fråga 5_5

I vilken utsträckning stämmer följande in på dig och ditt ideella engagemang?

Det har på något sätt hindrat mig från att få ett jobb, ett uppdrag, eller befordran

Ny bas: Om engagerat sig ideellt senaste fem åren

		Kön		Alder				Alder man				Alder kvinna				Stockholms kommun vs övriga kommuner i staden		Huvudsaklig sysselsättning										
	Total	Man	Kvinna	18-29 år	30-49 år	50-64 år	65-79 år	18-29 år	30-49 år	50-64 år	65-79 år	18-29 år	30-49 år	50-64 år	65-79 år	Stockholms kommun	Övriga	Heltids- arbetande	Deltids- arbetande	Egen företagare	Studerande	Föräldra- ledig	Pensionär /sjuk- pensionär	Långtids- sjukskriven	Arbetslös	Annan syssel- sättning	Engagerat sig ideellt	
Antal intervjuer	1 132	542	590	201	379	270	282	58	193	139	152	143	186	131	130	499	633	603	58	68	80	25	267	5	16	9	1 132	
Viktad bas	1 191	628	563	223	465	284	219	103	256	157	111	120	208	127	108	533	658	696	58	74	90	27	214	6	18	8	1 191	
Stämmer mycket dåligt	81	79	84	74	80	87	84	67	76	88	83	79	86	86	85	82	81	82	84	82	69	87	83	32	86	78	81	
Stämmer ganska dåligt	8	10	6	10	11	4	3	14	14	4	5	7	8	5	2	7	8	9	8	6	13	3	3	50	5	12	4	
Stämmer ganska bra	4	5	3	7	4	4	2	10	6	2	1	5	2	5	3	3	5	3	5	4	11	9	3	1	1	1	1	
Stämmer mycket bra	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	2	2	2	4	1	1	1	1	1	
Tveksam, vet ej	6	6	6	8	4	4	11	7	4	4	11	8	5	4	10	7	5	5	5	5	7	10	18	10	10	6		
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
Stämmer bra	5	6	4	9	5	4	2	12	7	4	1	6	2	5	4	4	6	3	7	6	11	13	4	50	5	12	5	
Stämmer dåligt	89	89	90	84	91	92	87	81	90	92	88	86	93	91	86	89	89	92	93	88	82	87	86	32	86	78	89	